

САМУРДИН

СЕ

«Магарамдхуьруьн район» МР-дин
общественно-политический газет.
Общественно-политическая газета
МР «Магарамкентский район».

Газет 1951- йисалай акъатзава. № 31 (7905) киш, 11- август 2018- йис. Къимет 6 манат.

М а д с а п р о е к т уьмуьрдиз кечирмишзава

АЛАЙ ВАХТУН-ДА Магарамдхуьруьн районда инвестициярин мад са чехи проект къилиз акъудзава. Проект-диз пулдин такъатар чи машгъур ватанэгъли, меценат Сулейман Керимова чара ийизва ва къилиз акъудунин къвалахар РД-дин хуьруьн майишатдин ва недай суьрсетдин министрстводини куьмекалди «Сад» КФХ-дини Магарамдхуьруьн райондин Администрацияди тамамарда.

Райондин Администрациядин къил Фарид Агъмедован гафаралди, цийи

проект уьмуьрдиз кечирмишунин нетижада Чепелар, Гилияр, Къуйсун, Хуьрел, Муьгъверган хуьрерин агъалияр къвалахдай чкайралди таъминариз жеда.

Къейд ийин, чи райондин руководстводи инвестицияр желбавунин мес эладиз къетлен фикир гузва. Райондиз санлай хийир гудай проектар уьмуьрдиз кечирмишун патал райондин руководство вири жуьредин къулайвилер тешкилиз гъазур я.

Цийи проект квейкай ибарат я? Харцикай хуьдай махсус сеткалди къевнавай, марф къвадай къайда-

да яд гудай тадаракралди багъ арадал гъуникай. Къелемар Чепелрин хуьруьз мукъва мулкара 140 гектардин майданра кутада.

Алай вахтунда цийи багъ арадал гъизвай мулкарал къвалах ргъава. Воронеждай ва Кубандай атай багъманчивилел машгъул жезвай пешекарри Къиблепатан Дагъустанда цийи багъ кутазвай чкадин шартлариз хъсан къимет гана.

пределительный центрдин куьмекалди хуьруьн майишатдин хилен кар алай меслайрикай сад-гъасилзавай суьрсет маса гун гъялда. Логистикадин центряр, емишар хуьдай махсус чкаяр галачиз хуьруьн майишат вилик тухуз четин я.

Риклел хкин, чи район эхиримжи къве йисуз емишар, майвар гъасилунин жигъетдай республикада сад лагъай чкадал ала. Ида райондин руководстводи хуьруьн майишатдин хилез, къилди къачуртла багъманчивилиз,

Гележегда 100 000 тонн емишар хуьз жедай чкани эцигдайвал я. Адан ва районда эцигзавай оптово-рас-

уьз уьмчивилиз къетлен фикир гузвайди мад сеферда субутарзава.

Р. МУРАДАЛИЕВ.

ХАБАРРИН К И М

ВИЛИК ПАД КЪУНА

АЛАТАЙ ГЪАФТЕДА, РД- да авай Россельхознадзордин Управлениедин госинспекторри, чи республикадиз Азербайжан республикадай гъизвай, карантин алай объектар квай набататрин продукция гъун акъвазарнава.

Управлениедин работникри тухвай квалахдин нетижада Россиядин базаррал гъизвай 51 тонн продукциядин (абурукай 2,5 чуьхверар, 14,5 тонн нектаринар, са тонн хутар, гъакъван ичер, 17 тонн шефтелар ва 15 тонн тенбек я) вилик пад къуна.

Зегьерламиш хъанвай набататрин продукция РФ- дин сергъятдин дагъустандин участокда авай «Ярагъ-къазмаяр» тивар алай ахъайзавай пунктунал къуна. Продукция Азербайжан республикадай РФ- диз гъизвай.

Ихътин краай парарин иесияр административный жавабдарвиллиз члугунва ва продукция акъатай чкадиз рекъе хтунва.

ПЕНСИЯ АРТУХАРНАВА

АЛАЙ ЙИСАН 1- августилай квалахзавай пенсионерриз гузвай пулар артухарнава. Дагъустандин пенсионерин фондунин пресс-къуллугъдай хабар гайивал, республикада квалахзавай 124687 кас пенсионерар ава. Страховой пенсионерин гысабар къун хъувун патал Россиядин Пенсионерин фондунин бюджетдай 2018- йисуз 10,7 миллиард манат чара авун къалурнава.

Цийиикла гысабар къан хъийидай пенсионеррин арада 2017- йисуз квалахдалди таъминарзавайбуру страховой взносар алава хъувунвай ва ганвай, чпи къузуувиллин ва инвалидвиллин пенсия къачузвайбуру ава. «Цийиикла гысабар къун хъувунин серенжем гъар йисуз, арза галачиз кыле тухузва», - гъавурдик кутуна ОПФР-дин РД-да авай территориальный органди.

Алава хъижедай пулдин къадар гъар са касдиз кылди-кылди тайинарзава. И карда налогар ганвай мажibri еке роль къугъвазва. Виридалайни кылин къадарди 2017- йисан гысабралди пенсионерин 3 балл, яни 235,74 манат тешкилзава.

Рикел хкин: 2017- йисан августдиз Пенсионерин фондуни 2016- йисуз квалахнавай пенсионеррин пулар хкажуниз 11,8 миллион харжна. Квалахзавай пенсионеррин пул юкъван гысабдалди 169 манатдин артух хъана. И категориядик акатзавайбурун пенсионерин индексация лагъайтла, 2016- йисалай акъвазарнава.

НЕТИЖАЯР КЪУНА

АЛАЙ ЙИСАН сад лагъай паюна Дагъустанда коррупциядиз талукъ тахсиркарвилерай 176 уголовный дело къарагъарнава.

И йикъара Россиядин силисдин комитетдин Дагъустанда авай Управлениеда алай йисан сад лагъай паюна кыле тухванвай квалахрин нетижайриз талукъарнавай совещание кыле фена.

Управлениедин руководитель Сергей Дубровина къейд авурвал, 2018- йисан сифтегъан ругуд вацра РФ-дин Силисдин комитетдин РД-да авай Управлениедиз тахсиркарвилериз талукъ 3400-далай артух хабарар атана. Силисчиар уголовный 1400 делодиз килигна, абурукай 725 прокуратурадизни суддиз рекъе тунва.

Вичин рахунра С. Дубровин коррупциядиз талукъ тахсиркарвилерал гегъеншдиз акъвазна. Адан гафарай малум хъайивал, алай йисан сад лагъай паюна ихътин тахсиркарвилерин жигъетдай Управлениедиз 358 хабар атана. Абуруз талукъ делилар ахтармишуни нетижада 176 дуьшуьшда уголовный дело къарагъарнава. Абурукайни суддиз 102 дело рекъе тунва.

Сергей Дубровина РФ-дин Силисдин комитетдин РД-да авай Управлениедин къуллугъчийриз квалахдин рекъай хиве гъатзавай везифайрив жавабдарвилелди эгечлуниз эвер гана. «Тахсиркарвилериз талукъ гъакъиндай ахтармишунар кыле тухудайла, герек тир серенжемар вахтунда къабулуниз ва абур къанун-къайдадив къадайбуру хъуниз къетлен фикир це. И кардал Россиядин Силисдин комитетдини датлана гуьзчивал тухузва», - лагъана С. Дубровина Управлениедин къуллугъчийриз.

МАШИНРИН КРЕДИТАР КАРДИК КУМУКЪДА

ЧИ УЪЛКВЕДА машинар къачудаила ийизвай къезилвилерин кредитриз талукъ программа кардик хъунин муддат 2020- йисал къван артухар хъувунва. Документда къейднавайвал, и проектдиз харжнавай умуми такъатрин къадар 15 миллиард манат я. Дальный Востокдин агъалияр патал сифте яз автомобиль къачудаила 25 процентдин къезилвал жеда. Ихътин къарар и регионда Россиядин машинар артух хъун патал къабулнава. Россиядин муькуь агъалияр патал 10 процентдин къезилвал жеда.

Къабулнавай къарарди къезилвилерин кредитрин программадай 2018- йисуз 45100 автомобиль маса гудай мумкинвал яратмишда, абурукай 5800 автомобиль Дальный Востокдин регионда маса гуда.

Программадин сергъятра аваз агъалийривай 1 150 000 манатдал къван киметда авай, Россияда кватнавай цийи автомобилар (гъа жергедай яз иномаркаярни) къачуз жеда. 2016- йисуз и программадай 320-далайни гзаф машинар маса гана.

ФИКИРАП ВАН АЛАЗ

Гуьгуьлдик серинвал кутазва

МАЛУМ ТИРВАЛ, алай йисан 14- июндиз Россиядин премьер министр Дмитрий Медведева 2019- йисалай пенсия тайинарунин яш артухарзавайди малумарна. ИкI 2019- йисалай башламишна итмар 65 йис ва дишеглияр 63 йис тамам хъайила пенсиядиз экъечIдайвал жеда.

Россиядин агъалийри лагъайтIа, гьукуматдин четинвилерикай наразивал къалурзава гъа са вахтунда лугъун лазим я, уьлкведин пенсиядин законда дегишвилер ва цийивилер кухтунин чарасузвал фадлай авайди тир.

Гъавилляй пенсийрин гъакъиндай цийи закон къабулун вахтунин истемешун яз фикирда къуна кIанда. Амма муькуь патахъай алай вахтунда хазвайбурун ва реквизирайбурун делилриз килигайла, гзаф къадар агъалияр и яшдив агакъзавач. ИкI хъайила,

халкъди вичин наразивал авунал абур гъахъ жезва.

За фикирзавайвал, ихътин наразивилер тахъун патал абуруз лайихлу пенсия авун чарасуз я. Къвезвай муьжуьд агъзур манат пенсионердин дарманриз бес жезвач. Бес и касдихъ маса дердияр амачни... КIвалахзавай касдални пехилвал ийидайвал авач. Са къил хизан галай касдиз вацра къачузвай цIуд агъзур манат мажибдикай вуч жезва. Са литр бензин 45 манат, чIем 400, як 300 манат хъайила, мажибар юзан тийизвай чкада къиле тухузвай пенсийрин реформади халкъдин гуьгуьлар мадни серинарзава.

РикIел хкин, агъалияр пенсиядиз экъечIдай яш алатай асирдин 30- йисара тайинарнавайди тир. Эгер 1970- йисуз гъар къуд лагъай зегъметдин агъалидал пенсиядин яш хъанвай са агъали гьалтзавайтIа, алай вахтунда са

пенсионердал кIвалахзавай къве агъали гьалтзава. Эгер ихътин серенжемар къабул тавуртIа гележегда пенсионерринни кIвалахзавай агъалийрин къадар сад хъун мумкин я. Ихътин гьалара пенсия артухардай мумкинвал жедач, къенятвал авун патал абурун къадар тIимиларуниз мажбур жезва.

Гьелбетда, ихътин татугайвиллиз рехъ гана виже къведач. Пенсийрин гъакъиндай закондик кухтазвай цийивилер, дегишвилер анжах пенсионеррин гьал-агъвал, дуланажагъдин шартIар хъсанарун патал ийизвайбур я. Пенсийрин системадик дегишвилер кутунин закондин проект Государственный Думади алай йисан зулуз къабулда.

ЖАННА.

ДИКЪЕТ

МУКЪАЯТ ХЪАНА КIАНДА

«ЦИН патав гвайда балугъ неда» лугъуда чи бубайрин мисалди. Гуьул патав гваз эхъуьн тавун им лап ягъалмишвал я. ГьикI лагъайтIа, патара авай чи районэгълияр, дагъустанвияр гатун вахтунда яргъарай иниз хквезва гьуллрал эхъуьнар ийида, ял яда лугъуз.

Амма гъина ял язаватIани, сифте нубатда а чкадин экологиядиз, санитарный гьалариз фикир гана кIанда. Эгера «Эхъуьн къадагъа я» хъенвай малуматар алатIа, абурун истемешунрал амал авунин чарасузвал ава.

Алай йисуз Дагъустанда эхъуьнардай сезон башламишайдалай къулухъ I2 кас батмиш хъанва. Ихътин мусибатдин статистикадин шагъидар хъанвай Республикадин МЧСдин Управлениеди чи халкъдиз ва къвезвай мугъманриз мукъаят хъуниз эвер гузва.

Амма садазни и малуматрихъ яб гуз кIанзавач. Чпин сагъламвал, уьмуьр чпин гъиле авайди рикIелай ракъурзава. ИкI яргъаз сирнавиз, дегънейриз физ алахъзава. Гзаф дуьшуьшра элкъвена хкведай къуватар бес тахъуни, кIвачерикай чил хкатайла теспача хъуни, зарб лейри рикIелай тефидай дуьшуьшрихъ гъизва. Яд элкъвезвай чкайрив агатайла гъасятда цин кIаниз чIугвазва. Дуьзгуьн сирнав ийизвай касдивайни гъамиша цихъ галаз женг тухуз алакъзавач. Ял тунвай резиндин чархарал, месерал алаз сирнавзава, ахпа абур къезил шейэр тирвилляй гару яна яргъариз тухузва ва гзаф вахтара абур элкъвезва. Ихътин дуьшуьшра къерехда авайбур агакъдалди абур батмиш жезва.

Зун гьуьлуьн къерехда акъвазнавай береда, са бязи жегъилри зарафатрай чпихъ галай

юлдашар, кIвач къуна цин кIаниз чIугвазва. Хабарсуз цин кIаниз чIугур жегъил са гуж баладагди цъяй эхкъечIна. Ихътин зарафатри бедбахт нетижайрал гъида. ЧIехибур гьуьлуьз гъахна, гъвечIи аялар, вахар, стхяр цин къерехда текдиз тур ва абур хатадай алуькна, циз аватна къенез яд феи дуьшуьшарни малум я.

Гъурметлу диде-бубаяр, куь саймазвилдин, мукъаятсузвилдин нетижада рикIелай тефидай бедбахтвилерихъ гъизва.

Иниз килигна сифте нубатда санитарный гьалариз фикир гун, жувахъ галай гъвечIи-чIехидал мукъаят хъун чарасуз я. Бубайрин мисалда лугъузвайвал, цихъни цIухъ галаз гьуьжет жедач.

Ша чна гьалалвилелди ял ягъуникай лезет хкудин.

ЖАННА.

РАЙОНДИН **75** ЮБИЛЕЙДИН ВИЛИК

ВИЧИН ери-бине Магъарамдхурун райондин Хъартасрин хуьрай тир, партиядин ва зегъметдин ветеран Шагъпазов Азим Шагъпазович кунши районрани гзафбуруз лап хъсандиз чидай ва адаз виринра лайихлу гъурметни авай.

И гъурмет ада гзаф йисара жавабдар къуллугърал алаз члугур намуслу зегъметдалди, юлдашрин арада дуьз рафтарвал авуналди, инсанвилин ерийралди къазанмишнавай. Вичел тапшурмишай гъар са кваллахдила гъгъуьниз баркалладин гел тур адан уьмуьрдин рехъ хайи халкъдиз, Ватандиз вафалувилелди къуллугъ авунин жигъетдай акъалтзавай несилдиз ачух чешне я.

Зегъметдин биография Хъартаскъазмайрин хуьрун Советдин секретарвилелай башламишай Шагъпазовакай гъгъуьнлай КПСС-дин Магъарамдхурун райондин инструктор, отделдин заведующий 1953-1956-йисара Магъарамдхурун райисполкомдин председатель, партиядин Дагъустандин обкомдин инструктор, гъгъуьнлай мад къве йисуз Магъарамдхурун райисполкомдин председатель ва 1962- йисузни и райондин партиядин райкомдин сад лагъай секретарь хъана. Вири и йисара ада районда вичелай гъгъуьниз хъсан гел туна.

Магъарамдхурунви рагъметлу Буржалиев Нурдин халудин рикел хкунрай са члук: «ШАХ-ПАЗОВ Азим Шагъпазович заз за школада келзавай вахтунлай чида. Гъа вахтара чун волейболдал къугъвадайла чи школадин команда райондин къуллугъчийрин командадихъ галаз мукъвал-мукъвал къугъвадай. Гъа командадик Азим Шагъпазовични галай. Абур райондин къуллугъчийр хъиз чи дустарни хъана. Зун школа куьтягъна институтни акъалтларна хуьруьз маларин духтур яз хтана. И вахтунда Азим Шагъпазовичакай райиспол-

Хъсан регъбер ва тешкилатчи

комдин председатель хъана. Заз и кваллах хуш хъана, вучиз лагъайтла ам чи жеъилприн дуст тир.

Азим Шагъпазович кваллахдал рикл алай, вичин кваллах къилиз акъуддай гъевес авай кас тир. Садрани ада инсандин кефина акъадай гзаф лугъудачир. Ам рахадайла ван алаз рахадай, гъар са къуллугъчидивай вичин везифаяр дуьз къиле тухун кевелай истемийшдай.

Вичин уьмуьрда ам гзаф дамах гвачир кас тиртлани, халкъдин арада лавгъавал квачир касни тир. Рахадайла гъар са месэладиз са мисални гъидай, зарафатдин ихтилатарни ийидай. Адахъ галаз рахаз регъят тир».

1946- йисалай КПСС-дин член хъайи Азим Шагъпазовича датлана вичин чирвилерин дережани хкажиз хъана. Ада сифте са йисан, гъгъуьнлай къве йисан Дагъустандин областной партшколада, 1956-1960-йисара Сталинграддин высший партшколада келна. Гъгъуьнлай Дербентдин хуьрун майишатдин техникумни куьтягъна. 1965-йисалай Сулейман-Сталь-

ский райондин исполкомдин председателвиле, 1978-1985- йисара Сулейман-Стальский райондин халкъдин контролдин комитетдин председателвиле кваллахна.

А.Ш.Шагъпазован регъбервиле, тешкилатчивилин ерийрикай рахадайла, а девирда районда эцигна ишлемишиз вахкай яшайишдинни экономикадин метлеб авай са шумуд объектдин тварар къун бес я. Месела, Къасумхуьрун цийи муьгъ, райцентрадал пуд мертебадин райисполкомдин, культурадин дворецдин, Цийи поселокда аялприн ясли- бахчадин, алишверишдин центрадин дараматар, Кварчагъа, «Калининский» совхозда чехирар хкуддай заводар, ПМК, «Рычал-су», Герейхановское хуьрун I- отделениеда консерви-ярдай заводар, са жерге майишатра малдарвиле фермайрин комплексар эцигнай.

А йисара вири уьлкведа машгъур тир Къасумхуьрун консерви-ярдай заводдин коллектив I3 сеферда КПСС-дин ЦК-дин, СССР-дин Министррин Советдин,

РАЙОНДИН 75 йисан ЮБИЛЕЙДИН ВИЛИК

ВЦСПС-дин гъилляй-гъилиз къведай Яру пайдах ва пулдин премияр гуниз лайихлу хъанай. Райондин хуьруьн майишатдин зегъметчийрин агалкъунрин гъакъиндай шагъидвалзавай са шумуд делил алава хъийин.

Чи вилик райондин къве руководителдин къуларни алаз 1974-йисан 9- октябрдиз КПСС-дин Дагъустандин обкомдин I-секретарь М.С. И.Умаханован ва ДАССР-дин Министррин Советдин Председатель А.Д. Умалатован тIварунихъ ракъурнавай телдин копия ква (Абур вири А.Шагъпазова вичин невейриз багъа ядигар яз хвенва).

Ана икI кхъенва: «...Райондин уьзуьмчийри 1974- йисан 10- октябрдалди йисан план 7900 тонн яз 8032 тонн ципицIар, план 3200 тонн яз 3300 тонн салан майваяр маса ганва, и кар давам жезва. Государстводиз техил ва емишар маса гунин йисан планарни артухни алаз ацIурнава. Райондин зегъметчийр план 6200 тонн яз государстводиз 10 агъзур тонн емишар маса гунин къетIенвилив ацIанва...»

1977-йисан 3- ноябрдиз Чехи Октябрдин 60 йисан юбилейдиз талукъарнавай КПСС-дин Дагъустандин обкомдин, республикадин Верховный Советдин саналди тир шадвилин заседаниядиз рекъе тунвай телда райондин зегъметчийрин агалкъунрикай икI лугъузва: «...Чехи Октябрдин 60 йисан юбилей лайихлудаказ къаршиламишунин мураддалди соцсоревнованиедик экечIнавай Сулейман-Стальский райондин майишатрин зегъметчийри государстводиз хуьруьн майишатдин ва малдарвилин продуктар маса гунин йисан тапшуругъ ва хиве къур мажбурнамаяр артухни алаз тамарнава. Къилди къачуртIа, 8015 тонн емишар, 9333 тонн ципицIар, 4500 тонн салан майваяр, 1470 тонн нек, 434 тонн як, 20 тонн сар маса ганва ва и кIвалахар давам жезва.

9- пятилеткадив гекъигаила 10 - пятилеткадин къуд йисан не-тижаяр мадни тарифдинбур хъанва. ИкI, техил гъасилун 14245 центнердин (гъар са гектардин бегъерлувал 6,8 центнердин артухруналди), ципицIар 185497 центнердин, майваяр 81183 центнердин, (гъар са гектардин бегъерлувал 30,4 центнердин артух авуналди), нек 20897 центнердин (гъар са каликай ацазвай некледин къадар 296,8 килограммдин артух авуналди), сар 79 центнердин артух хъанва...»

ЦIуд лагъай пятилеткадин йисара районда 3,790 агъзур манатдин сметадин къимет авай яшайишдин, культурадин ва майишатдин метлеб авай хейлин объект эцигна ва ишлемишиз вахкана. 1977- йисуз райондин тIвар республикадин Гъурметдин доскадиз акъуднай. Гъа йисан 27- ноябрдиз райондин центрадал алай майишатдал райондиз ганвай КПСС-дин Дагъустандин обкомдин, ДАССР-дин Министррин Советдин ва ДАГОблсовпрофдин гъилляй-гъилиз къведай Яру пайдах вахкуниз талукъарнавай зегъметчийрин шадвилин митинг къиле фенай. Гъа и юкъуз райисполкомдин пуд мертебадин цIийи дараматни ишлемишиз вахканай.

Чи райондин алаатай йисарин тарихдин шагъид, ам арадал гъайибуркай сад тир А.Ш. Шагъпазоваз гзаф крар акуна. Гъа гъисабдай яз 1966-йисан 20 - апрелдиз залзалади чи дагълух хуьрериз гайи курвилер, инсанрин рикIериз хъайи тIарвилер, абурал гъалтай четинвилерни. ЦIийи хуьрер гъикI арадал атанайтIа, вичиз виликан Аламише (Эминхуьре) хуьре эцигиз башламишай сифтегъан кIвалин хандакIа сифте къван эцигдай гъурмет гъикI авунатIа, СССР-дин маса халкъарин дуствилин куьмеқдикай ада гъевеслудаказ яргалди суьгъбетар ийидай. И кардин гъакъиндай писатель ва драматург А. Магъмудова вичин «Залзала» ктабдани гегъеншдиз кхъенва.

Масадаз хъайи бедбахтвал вичин рикIин тIал хъиз гъисс ийидай, чарадакай хабар къадай ада бедбахтвилик ака-тай инсанриз вичелай аслувири жуьредин куьмекар ганай.

Хийир-шийир чидай, мукъва-къили, яр-дуст кIандай ада инсанрин патай вичиз авай гъурмет виридалайни еке девлет яз гъисабдай.

Уьмуьрда активный рехъ къунвай, кар-кеспидик квачиз къарай текъведай, пенсияда авайтIани, общественный жуьреба-жуьре кIвалахарни тамарзавай А.Ш. Шагъпазов райондин ветеранрин Советдин президиумдин член, жегъилрин насигъатчини тир. Ам районда ва адалай къецени къиле физвай культурадин, общественный саки вири серенжемрин активный иштиракчи тир.

Азим Шагъпазовичан гзаф йисарин намуслу зегъмет «Знак Почета» ордендалди, «За трудовое отличие», «За оборону Кавказа», «За доблестный труд», «Ветеран труда», са жерге юбилейрин медалралди, ДАССР-дин Верховный Советдин Президиумдин ва цIудралди маса Гъурметдин грамотайралди, къиметлу пишкешралди къейдна.

2005- йисуз 80 йисан яшда аваз чи арадай бажарагълу руководитель, партиядин ва зегъметдин ветеран, адалатлу хизандин къил, жегъилрин несигъатчи ва хъсан инсан Азим Шагъпазович гъамишалугъ яз чи арадай акъатна.

Хъсан регъбер ва тешкилатчи хъиз, ам чIехи ва адалатлу хизандин къилни тир. Ада рикIяй-рикIиз рехъ аваз 50- йисалай виниз санал яшамиш хъайи вичин уьмуьрдин юлдаш Асаратахъ галаз 7 аял чIехи авуна. Абурухъни чпин кIвалюгъ, хизан хъанва.

**Материал гъазурайди-
Р. МУРАДАЛИЕВ я.**

НОВОСТЬ ПО ГОСУСЛУГАМ

СОТРУДНИКИ отделения по вопросам миграции ОМВД России по Магарамкентскому району совместно с общественниками провели информационно-пропагандистскую акцию «Госуслуги.ру», в ходе которой раздали гражданам информационные буклеты. Цель акции - популяризация получения государственных услуг в электронном виде. «Просто, быстро и удобно» – под таким девизом сотрудники отделения по вопросам миграции провели работу по повышению качества оказания государственных услуг. В рамках акции «Госуслуги.ру» рассказали местным жителям о возможностях, которые открывает сервис получения государственных услуг в электронном виде. Это экономия и времени, и денег. На сайте www.gosuslugi.ru действует скидка 30% на оплату госпошлин. Наиболее популярными госуслугами, которые предоставляет Отдел МВД России по Магарамкентскому району являются го-

сударственные услуги по линии отдела по вопросам миграции (регистрация по месту жительства, пребывания, выдача и замена паспорта гражданина РФ).

А. АХМАДОВ,

инспектор ОВМ ОМВД России по Магарамкентскому району, ст. лейтенант полиции.

ВНИМАНИЕ! - ЛЕТНИЙ ПОЖАРООПАСНЫЙ ПЕРИОД!

ДОРОГИЕ жители Магарамкентского района

С ПРИХОДОМ ЛЕТА обстановка с пожарами осложняется. Как правило, в этот период происходит несанкционированное сжигание сухой травы и мусора, что может привести к возникновению лесных пожаров и, как следствие, возгоранию хозяйственных построек и жилых домов граждан. По статистике, причинами более 90% произошедших пожаров в весенне-летний пожароопасный период являются сжигание сухой травы, сжигание мусора вблизи строений, брошенные не затушенные окурки, шалость детей с огнем. Ведь в жаркую сухую погоду достаточно и искры, чтобы вспыхнул огонь, последствия которого могут быть самыми трагичными.

Отделение надзорной деятельности по Магарамкентскому району ГУ МЧС России по РД с наступлением летнего пожароопасного периода обращается к гражданам с просьбой быть предельно осторожными и внимательными в летний пожароопасный период!

Чтобы не случилось беды необходимо знать и соблюдать элементарные правила пожарной безопасности:

Своевременно очищайте территорию участка и прилегающую к нему территорию от горючих отходов, мусора, опавших листьев, травы. Помните – там, где отсутствует горючая среда, огня не будет!

Установите у каждого строения емкость с водой. Строения должны иметь приставные лестницы, достигающие

крыши, а на кровле лестницу, достигающую до конька крыши. Устройте противопожарные полосы для предотвращения переброски огня при пожарах на здания и сооружения. Оградите свое имущество от пожара очищенной от травы полосой земли.

Запрещается разведение костров, проведение пожароопасных работ, топка печей, работающих на твердом топливе в весенне-летний период в условиях устойчивой сухой, жаркой и ветреной погоды.

Не оставляйте без присмотра во дворах баллоны с газом, а также емкости с легковоспламеняющимися или горючими жидкостями.

Не оставляйте брошенными на улице бутылки, битые стекла, которые при отражении на солнце в линзу, концентрируют солнечные лучи до спонтанного возгорания находящейся под ней травы.

Содержите в исправном состоянии электрические сети и электробытовые, газовые приборы, печи и соблюдайте меры предосторожности при их эксплуатации.

Не оставляйте без присмотра включенные в сеть электробытовые приборы, горящие газовые плитки, и не поручайте наблюдение за ними малолетним детям. Строго пресекайте шалость детей с огнем.

Необходимо быстро реагировать на пожар, используя все доступные способы для тушения огня средства (песок, вода, покрывала, одежда, огнетушители и т.д.).

Закройте двери и окна, так как потоки воздуха питают огонь.

Отключите газ, электричество.

Если потушить пламя невозможно, после спасения людей следует убрать баллоны с газом, автомобили, все легковоспламеняющиеся материалы.

Открывая горящие помещения, надо быть максимально внимательным, так как новое поступление кислорода может усилить пламя. Если есть дым, двигайтесь, пригнувшись, закрывая лицо, при необходимости закройте голову влажным полотенцем, обильно смочив водой одежду. Если на человеке загорелась одежда, не позволяйте ему бежать. Повалите его на землю, закутайте в покрывало и обильно полейте. Ни в коем случае не раздевайте обожженного, если одежда уже прогорела, накройте пострадавшие части тела чистой тканью и вызовите скорую помощь.

Если пожар не удалось предотвратить:

Вызов должен содержать четкую информацию о месте пожара, его причине и вероятной угрозе для людей.

Назовите свое имя, номер телефона для получения дальнейших уточнений.

ВАЖНАЯ ИНФОРМАЦИЯ:

способы набора «Службы 01 МЧС России в Магарамкентском районе 55-15-14; или 112

ПОЛЬЗОВАТЕЛЯМ:

«Мегафон» и «МТС» - набирать номер 010, «Билайн» - набирать номер 001.

З. ВЕЛИМУРАДОВ,
начальник ОНД и ПР №12.

Дуьньядилай цлар илитна

ЧИУРУ ХАБАР

АЛАТАЙ гьафтеда Швейцарияда 20 пассажир авай самолет аватна. СМИ – рин информациядай хабар хъайивал, кьве юкьуз Тичино районда экскурсия авуна кхезвай самолетда 17 пассажир ва пуд кас экипаждин членар авай. Абурукай II кас итимар ва амайбур дишегьляир тир. Пассажиррин члехи пай Швейцариядин немсерин члалал рахазвай патан агьалийрик акатзавай. Абур 41 йисалай 84 йисалди яшда авайбур тир.

Швейцариядин генпрокуратуради уголовный дело кьаргаьарнава.

ХАТАДАЙ ХЪАЙИ ДУШУШ

КИШ юкьуз, Красноярский крайда «Utair» компаниедин Ми – 8 вертолет авария хьунин не-тижада 18 кас кьена. Вахтовикар авай вертолет нефт кхудзавай «Ванкор» станциядилай Ямало – Ненецкий округдин Пурпа хуьруьз кьван физвайди тир. Цавуз

хкаж хъайи вертолетдин цлапурдин хел муькуь вертолетдин пар галкьурнавай троссдихь галуькна. Чилел аватай вертолет хьиткьинна. Цувад кас пассажи-

рар, пуд кас экипаждин членар авай вертолет аватайла чклана ва михьиз кана.

Хьиткьиннавай вертолет муьжуйд йис идалай вилик Улан –Удэ шегьердин заводда акьуднавайди тир. Командир 33 йисан яшда авай Омскдин летный училищедин выпускник, ругуд агьзур сятна лув ганвай, бес кьадар тежриба авай пилот тир. Кьвед лагьай вертолет адаз геж акуна ва галуькун адавай элкьуьриз хьанач.

Кьвед лагьай вертолетдин пассажирриз зиян хьанач. И агьвалат Межгосударственный комитетди гьиле кьада.

Им алай йисуз Ми – 8 вертолетар галай вад лагьай авария я.

ГЗАФ ЧИМИ ХЬУНИН СЕБЕБ ЧИРНА

ОКСФОРДИН университетдин алимри чилин са бязи чкайра, гьа жергедай яз Великобританияда ва Япониядани авай зегьемвал вири дуьньяда гьава дегш хьунихь галаз алакьалу авунва.

Гьаваяр чирдай алим Майлз Алленан фикирдалди, адетдин кьайдадинбур тушир ихьтин чимивилер вилик вахтарани, месе-ла 1976- йисуз хьанай, а члавуз Англияда тарихда садрани тахьай хьтин чимивал хъайиди тайнарнай. Гьакь ятлани, а члавуз чилел хъайи чимивал исятда авайдалай кьвед-пуд градусдин тлимил тир. Глобальный чимивилер хьуниқди зегьемлу йикьар мукьвал-мукьвал жезва.

Виридуьньядин метеорологический тешкилатдин пешекарди кьейдзавайвал, чилин гьава дегш хьуниқди Кеферпатан полушарияда 2018- йисуз тарихда садрани тахьай хьтин зегьем йикьар хьанвайди тайнарнава.

Климатологдин фикирдалди, Европада авай чимивал кьве гьафтедилай хьиз агьуз аватда. Амма Скандинавияда ва Балтийский регионда цаяр кьунин дуь-

шуйшар арадал атунин хата-лувал гьелелиг амуькьда. Гьеле июлдин юкьвара тек са Швецияда тамари цлай кьур 50 дуьшуйш малум хьанва. Цинин йисуз Грецияда хъайи цаяр кьур дуьшуйшарни гьавадин чимивилерихь ва кьати гарарихь галаз алакьалу я.

ЧУЪХУЪН ТАВУР ЕМИШАР ТИУЬРЛА...

ЧУЪХУЪН тавур емишар туйьниқди Индияда са рушан мефтледай шарарин-кукарин шарагар гьатна.

Нью-Делидай тир муьжуйд йисан яшда авай рушаз сад лагьана кьилин тлалди азабар гана, ам вич-вичивай кьакьатзавай. Руш тади гьалда духтурриз кьалурна, абурузни рушак кьилин киста лугьудай азар акатнавайди хьиз хьана ва и азардин вилик пад кьадай дарманар тайнарна. А дарманри рушан гьал мадни писарна. Адан тлал квахьнач, ам 20 киллограмдин залан хьана ва кьекьведай мумкинвални-амуькьнач. Аялди нефес кьачузни четин хьана.

Зур йис алатайдалай кьулухь, диде-бубади ам маса духтурдин патав тухвана. Мефтледин шикилди кьалурна хьи, рушаз кьилин мефтледин цистицеркозди тади гузва, маса гафаралди лагьайтла, адан кьиле шарарин шарагар аваз хьана. Духтуррин фикирдалди, рушан мефтледа гьашаратдин шарагар чуьхуьн тавур емишарни майваяр ва я бес кьадарда ругун тавунвай ваклан як туйьн себеб яз гьатнава.

Аялди духтурди меслят кьалурай дарманар ишлемишна. Са тлимил вахтунилай рушан артухан заланвал ахлатна ва ам школадиз фена.

Спорт

МАД КІВЕНКІВЕЧИ ЖЕРГЕЙРА

НУБАТДИН сеферда чав мад са шад хабар агакна. Дагъустандин спортсменри Одиноцово шегъерда азаддиз кюршахар кьунай кыле фейи Россиядин чемпионатда мумкин тир кылин цуд наградакай ирид кьизилдин медаль къазанмишна.

Чпин заланвили категорияра чемпионвилін тіварар къазанмишай Даурен Куругълиев (86 кг), Агъмед Чакаев (65 кг), Завур Угъев (57

кг) ва Абдулрашид Садулаев (97 кг) тіварар авай списокда гила Магъамедрасул Идрисован (61 кг), Магъамедрасул Газимагъамедован (70 кг) ва Агъмед Гъажимагъамедован (79 кг) тіварарни гъатнава.

Вири санлай Дагъустандин спортсменри уьлкведин чемпионатдин нетижаяр кюрла 16 медаль къазанмишнава. Абурукай 7 кьизилдин, 2 гимишдин ва 7 буьруьнждин бур я.

НУБАТДИН ГЪУЪНДУЪР

UFC-дин акахъай единоборствойрай Канадада кыле фейи турнирда, чи ватангъли Ислам Махачева нубатдин гъалибвал къазанмишна.

Канададин Калгари шегъерда 29- июлдиз кыле фейи турнирда, дагъустандин спортсменди чкадин спортсмен Каян Джонсонав вил ахъайиз тунач. Сад лагъай раунда тіварилин прием ишлемишуналди гъалибвал къазанмишна.

Им Ислама UFC- да къазанмишнавай вад лагъай гъалибвал я.

Материалар гъазурайди А. АЙДЕМИРОВА я.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

Для получения профессионального образования безработных граждан, а также для выпускников школ района в ГКУ РД Центр занятости населения в МО «Магарамкентский район» организовано профессиональное обучение за счет средств федерального бюджета по следующим специальностям:

1. Младшая медсестра по уходу за больными срок обучения – 3 месяца
2. Парикмахер срок обучения – 3 месяца
3. Каменщик срок обучения – 3 месяца
4. Повар срок обучения – 3 месяца
5. Оператор ЭВМ срок обучения – 1.5 месяца
6. Электрогазосварщик срок обучения – 3 месяца
7. Бухгалтер 1С. срок обучения - 3 месяца

За время учебы выплачивается стипендия в размере 850 рублей в месяц. Учеба будет проходить в г.Дербенте и в селении Магарамкент.

По всем интересующим вопросам обращаться в ЦЗН Магарамкентского района.

Адрес: с. Магарамкент, ул. Сельхозтехники 1., тел: 55-18-25

Уружбайрин СОШ-дин 11-класс кутьягъайдан гъакъиндай 2013- йисуз Казиева Салиматаз гайи 05 ЗБ 0002167- нумрадин аттестат квахъуниз килигна **къуватда амачирди яз гъисабин**

Кылин редактор
А. А. ИСМАИЛОВ.

Редакциядин адрес:
368780. РД, Магъарамдхуьруьн район, Магъарамдхуьр, Ленинан куьче.

Газет гъафтеда садра акъатзава.

Учредители: Муниципальная районная администрация «Магарамкентский район» и коллектив журналистов редакции районной газеты «Самурдин сес» (Голос Самура).
Адрес: 368780. РД, Магъарамдхуьруьн район, Магъарамдхуьр, Гагаринан куьче, 2.

Газета «Самурдин сес» (Голос Самура) зарегистрирована Региональным управлением Комитета РФ по печати в РД.

Чап ийиз вахкудай вахт - 16.00.
Чапун патал къул члугуна- 15.00.

Газет ООО «Самур» типографияда гъазурна ва гъана чапна. Типографиядин ва издателдин адрес: 368780. РД, Магъарамдхуьруьн район, Магъарамдхуьр, Ленинан куьче. Лезги члал.
Индекс 63340. Тираж 1400

Телефонар: редактор- 25-1-37, жавабдар секретарь - 25-1-39, бухгалтер-25-9-69.

Заказ № 30.

6+